

se dajo potem takim iz pašnikov kmalo senožeti napraviti, ali pa z umnim obdelovanjem in gnojenjem tudi v njive predelati. Tam pa, kjer imajo še vodó pri rokah, bodo pa še bolj opravili, če senožeti iz njih napravijo. Zdaj bomo pa povedali z kakšnim drevjem bi bilo nar koristniši, pušave zasaditi ali obsejati, de bi se popred v pravi stan spravile.

Če hočemo veliko drevja v suhi in pusti pušavi zarediti, jo moramo z mladimi drevesci obsaditi ali pa z drevjim semenam zasejati. Po mnogoverstnih skušnjah učenih drevorednikov je boljši drevesno seme sejati, kakor mlade šibince saditi; zató, kér se drevesca v ptujo zemljo prenesene, nikoli takó ne sponašajo, kakor ondi, kjer so iz semena zrastle.

Kar drevesa vtiče, ktere bi se med drugimi v pušave saditi ali sejati priporočevale, moramo navadni akaciji *) nar več hvale dati, ktera v nar pustejši zemlji zmed vsih dreves nar bolj in nar raji raste, v dobri zemlji se pa v malo letih takó zaredí, de je kaj. Akacijev les je velike hvale vreden.

Gosp. dohtar J. B. Ruprecht je akacijo vsim kmetovavcam v enakih okolišinah saditi in sejati, v zboru c. k. družbe na Dunaju 13. Prosenca tekočiga leta prav gorko priporočeval.

Z akacijevim semenam se zamorejo imenovane pušave sčasama takóle v senožeti ali njive spreoberniti:

Poleti se mora pušava, ktero hočemo v bolji stan pripraviti, odločiti, in v več, postavim po 16 oralov velikih kosov razdeliti. Od vsakiga takiga kosa se na vsih štirih voglih po 20 sežnjev široke rajde odločijo, ktere kakor meja notrajni del obdajo. V jeseni se pervikrat le polovica teh rajd, to je 10 sežnjev, preórje, in v mescu Kimovcu z akacijevim semenam (15 do 20 funtov na 1 oral) obseje in povleče. Čez 5 let se ravno takó z drugo polovico imenovanih rajd zgodí. Čez družih pet lét je prvič obsejana polovica rajde že gojzd postala, ki se že sekati da. V tem redu je potem od 5 do 5 let enkrat ena, drugikrat druga rajda za sekanje gódna, in kér se zmiraj le polovica rajd poseče, obderží zagrajen delež zmiraj lepo drevesno mejo, ki rodovitnost ograjeniga zemljiša množí. Pri tem sekanju dreves naj se nikar vse drevesa brez razločka ne sekajo, ampak lepši akacije naj se dalje rasti pustijo, de se za razne rokodelstva pripraven les iz njih perrodí.

Kdor želí dobriga akacijeviga semena kupiti, ga dobí pri Henrikú Zeligu, c. k. dvornim kupčevávcu z semení na Dunaju. **)

Pri reji prešičev je snažnost potrebna.

Ljudje sploh mislijo, de so prešiči nesnažne živali, kér radi po zemlji berbajo, po blatu in lužah brodijo, in če je gerši mlaka, raji se va-njo zavalé; zatorej si tudi ne prizadevajo svinjskih hlevov ali svinjakov čediti in snažiti, kakor bi bilo prav, temuč jih pusté, dokler se v njih toliko gnojá in druge nesnage ne nabere, de žival težko vún in noter hodi.

*) Od ktere je bilo v listu 15. in 16. govornjeno.

**) Od tega kupca smo tudi mi unidan 4 funte akacijeviga semena prejeli; na Dunaju sicer 1 funt le 24 krajcarjev velja, mi smo ga po pošti dobili hitéli, zató funt na 40 krajcarjev pride, kar je bilo v poslednjim perloženim listu naznanje dano. Vredništvo.

Ali vse te misli od nesnažnosti prešičev so grozno krive. Prešič v zemlji berba in riže le zató, kér si v nji taciga živeža íše, kakoršniga mu je Stvarnik že pri stvarjenju odločil; po lužah in mlakah se valja in brodi pa le, de se ondi ohladi, in z lužničo serbenje svoje kože vtolaži. V svinjakih so prešiči gotovo čedni, kar se že iz tega vidi, kér hodijo v svinjaku vselej le v en kot svoje potrebe opravljat, in ko jim le prostora ne manjka, nikoli nastelje z svojim blatam in scavnico ne nesnažijo.

Ne pušajte tedaj svinjakov v nemar, temuč ukažite jih saj vsak drugi dan izkidati; če so pa majhni, in svinje nimajo veliko prostora v njih, bo prav, če se to delo dan za dan opravi in svinjak do čistiga osnaži.

Kakšna nastelja je nar bolji za svinjak, bi vtegnil morde kdo poprašati? Tistimu to le odgovorimo: Če so tla v svinjaku lesene, ni treba o poletnim času nastiljati, če so pa kamnate, je prav, de se vsak dan kaj suhe stelje, naj bo slamnata ali kakšna drugačina va-nj pomeče. Po zimi se pa morajo svinjaki prav dobro z suho steljo nastiljati, zató de prešiči v njih mraza ne terpé, temuč vse skozi suho in gorko lego imajo.

Pogovor

kmetifhkiga ozheta s svojim naravoflovja suzhenim finam, v mezsu Malitravnu.

(Konez.)

Šin. Vsemite mehur, napihajte ga toliko, de ima gerbe; saveshite ga in poloshite na gorko pezh, in kmalo bofte vidili, de fo sginile vse gerbe, ktere je imel poprej; poloshite ga spet na mersel kraj, in spet se bodo vidile gerbe; sakaj s gorkoto se srak rastegne in sredka, potrebuje vezh proftora in bolj napolnuje mehur; pri mrasu pa se bolj fkerzhi in sgoftí, njegovi pritifk na mehur prijenja, in mehur se sgerbi.

Ozhe. To sdaj she umém. Od kod pa fapa pride? kar sim te prezej od konza vprafhal.

Šin. Vse to, kar ste sdaj flifhali od srakniga pritifka, in njegove stegljivosti in fkerzhljivosti, vam je bilo potreba vediti, preden vam samorem raskasati, kakó fapa postane. Srak si namrezh prisadeva, povfod enako sproftreti, smirej se obdershati v svoji ravnoteshi, in na se, kakor na vse druge rezhi, s mozhjo pritifka. Ako v kakim kraju prejenja njegov pritifk, ali postane mozhneji, se srak ne more vezh ohraniti v enaki teshi; blishnji tesheji hiti v kraj, v kterim je pritifk prijenjal, dokler se ne postavi v ravnotesho in gofhavo, in ta vlek, pihf se imenuje fapa, veter.

Ozhe. Tole mi morafh pa malo bolj pojasniti, fizer ne rasumém.

Šin. Ako po simi odprete hifhne vrata, vidite dim iti v hifho in zhutite fapo. S gorkoto se namrezh srak stanjsha in slajsha, in s mrasam sgoftí in steshí. V sakurjeni hifhi je tanjkeji in lasheji srak, in njegova tesha in pritifk manjshi, kakor pa sunaj hifhe. Zhe se hifhne vrata odprejo, hiti svunanji tesheji in gofteji srak v hifho takó dolgo, de se postavi s hifhnim v ravnotesho in gofhavo, zhe se vrata poprej ne saprejo, in napravi se fapa med vratami.

Ozhe. Is tega poduka sdaj sposnam, kakó de fapa postane pri vratih; tega pa ne, kakó de sunaj nastopi.

Šin. Ravno takó se napravi tudi fapa od su-